

DOI: 10.34015/2523-4552.2025.4.20
УДК 343.9

*Распутній Д. О.,
здобувач вищої освіти третього
освітньо-наукового рівня (доктор
філософії з Права) Національного
аерокосмічного університету
«Харківський авіаційний Інститут»
ORCID: 0000-0002-9911-6374*

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАГАЛЬНОСОЦІАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПОВ'ЯЗАНИХ З УМИСНИМ ПОШКОДЖЕННЯМ ОБ'ЄКТІВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

Наукова стаття присвячена дослідженню запобігання кримінальним правопорушенням, пов'язаним із пошкодженням об'єктів електроенергетики, що в сучасних умовах бойових дій та соціальних трансформацій набувають особливої актуальності. Стаття 194-1 Кримінального кодексу України встановлює кримінальну відповідальність за умисне пошкодження об'єктів електроенергетики, підкреслюючи їх особливий правовий статус та значення для забезпечення енергетичної стійкості й безпеки держави.

Звернута увага, що кримінальні правопорушення, що кваліфікуються за ст. 194-1 КК України, як наслідок спричиняють соціальну дестабілізацію шляхом створення загрози для життя і здоров'я населення, підвищують соціальну напруженість та підривають довіру громадян до державної влади. Загроза національній безпеці полягає у послабленні обороноздатності, економічної стабільності та енергетичної незалежності країни.

У статті висвітлено загальносоціальні заходи запобігання кримінальним правопорушенням, суб'єкти реалізації політики, правові основи, заходи та проблеми реалізації загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням у рамках дослідження як державних, так і регіональних програм забезпечення загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням.

Спираючись на наукові праці провідних дослідників, у статті запропоновано та обґрунтовано поняття «запобігання» у відповідному контексті його застосування, а також висвітлено один із найактуальніших напрямів взаємодії та впливу суб'єктів запобігання в межах загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням.

Викладені терміни, характеристики та детермінанти мають важливе значення в контексті підвищення ефективності заходів запобігання кримінальним правопорушенням, пов'язаним з кримінальними правопорушеннями проти власності, тобто корисливими правопорушеннями, в приватному випа-

дку — тими, що кваліфікуються за ст. 194-1 КК України умисним пошкодженням об'єктів електроенергетики.

Наведені положення мають узагальнений і теоретичний характер. У практичному вимірі їх застосування потребує врахування часових і територіальних факторів, соціальних настроїв та особливостей формування населення конкретного регіону.

Ключові слова: кримінологія, об'єкти електроенергетики, суб'єкт, критична інфраструктура, протидія, запобігання, профілактика, загальносоціальні заходи.

Постановка проблеми. Проблематика загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням має важливе значення, адже саме на основі цих заходів формуються подальші кроки реагування на кримінальні правопорушення, які переходять до стадії задуму та реалізації.

Загальносоціальні заходи за своєю концепцією спрямовані на профілактичний вплив як на суспільство загалом, так і на окремих осіб. Вони формують умови, що впливають на суб'єктивну сторону особи — її світогляд, систему цінностей, соціальне середовище та підґрунтя, на якому розвивалася особистість. Усе це безпосередньо впливає на мотиви, наміри й способи реалізації певних бажань та дій, що, у свою чергу, визначають схильність до правомірної чи протиправної поведінки.

Більше того, суспільство є динамічним утворенням, яке змінюється з плином часу разом із соціальним контекстом свого існування. Відповідно, заходи загальносоціального запобігання мають підлягати постійному аналізу, оновленню та коригуванню з урахуванням сучасних соціально-економічних, політичних і культурних процесів. Лише за умови такого перманентного аналізу вони можуть залишатися

ефективним інструментом впливу на суспільну свідомість і поведінку громадян.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання протидії кримінальним правопорушенням знайшли висвітлення у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Проблеми протидії злочинності та запобігання кримінальним правопорушенням неодноразово ставали предметом наукового дослідження О. М. Бандурки, В. С. Батиргарєєвої, В. В. Голіни, І. М. Даньшина, О. М. Джузи, В. М. Дрьоміна, А. П. Закалюка, М. Г. Колодяжного, О. М. Литвинова, Ю. В. Орлова, М. Л. Грібова, О. М. Костенко та інших. Їх наукові праці формують як теоретичну, так і практичну основу для розуміння зазначеної проблематики.

Постановка завдання. Метою статті є опис та обґрунтування ефективності загальносоціальних заходів протидії кримінальним правопорушенням, а також висвітлення основних засад їх реалізації та проблем запобігання кримінальним правопорушенням у контексті мінімізації криміногенних ризиків, пов'язаних з умисним пошкодженням об'єктів електроенергетики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кримінологічна профілактика здійснюється у формі відомчих і міжвідомчих планів або

програм посилення запобігання кримінальним правопорушенням. У них передбачається система заходів, спрямованих на профілактику конкретних видів і груп злочинності, а також злочинності загалом, на певній території (державі, регіоні). Передбачені програмами заходи реалізуються за рахунок взаємодії й взаємоузгодженої діяльності окремих суб'єктів профілактики. Прикладами є Державна програма боротьби зі злочинністю, ухвалена Верховною Радою України 25 червня 1993 р., і затверджена Президентом України «Комплексна цільова програма боротьби зі злочинністю на 1996–2000 роки» [1, с. 368].

Безперечно, ефективність запобігання кримінальним правопорушенням залежить від узгодженості програми боротьби зі злочинністю з концепцією державного плану економічного та соціального розвитку країни. Наприкінці 2009 року був підготовлений проєкт Закону України (далі – ЗУ) «Про профілактику правопорушень», а згодом – проєкт ЗУ «Про соціальну профілактику правопорушень в Україні». Але жоден з них так і не був прийнятий [1, с. 368].

Досліджуючи питання запобігання кримінальним правопорушенням та кримінально-протиправним діям, Б. М. Головкін висловлював думку, що це система заходів, спрямованих на виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, а також мають позитивний вплив на поведінку осіб, схильних до учинення кримінальних правопорушень. Метою запобігання кримінальним правопорушенням є недопущення їх вчинення [2, с. 175].

З аналогічною думкою стосовно сутності протидії злочинності, у тому числі й кримінальним правопорушенням проти власності, висловлюють такі науковці, як О. М. Бандурка та О. М. Литвинов, які визначали протидію злочинності як особливо інтегрований, багаторівневий об'єкт соціального управління, що складається з різноманітної за формами діяльності відповідних суб'єктів (державних, недержавних органів та установ, громадських формувань та окремих громадян), які взаємодіють у вигляді системи різноманітних заходів, спрямованих на пошук шляхів, засобів та інших можливостей ефективного впливу на злочинність з метою зниження інтенсивності процесів детермінації злочинності на всіх рівнях, нейтралізації дії її причин та умов для обмеження кількості злочинних виявів до соціально толерантного рівня [3, с. 45].

Таким чином, ми підходимо до понять «запобігання» та «протидії», що в своєму контексті є синонімами. Таке положення речей підтверджено тезами В. Д. Пчолкіна, який стверджував, що більш загальне упереджувальне значення, яке виявляється незалежно від стадії недопущення та перешкоджання вчиненню кримінальних правопорушень, мають терміни «попередження» та «запобігання», які є синонімами [4, с. 42].

Основними векторами заходів запобігання кримінальним правопорушенням на даний момент в кримінології виокремлюють загальносоціальне запобігання злочинності, спеціально-кримінологічну протидію, кримінально-юстиційну протидію.

Загальносоціальне запобігання кримінальним правопорушенням – це сукупність правових, економічних, соціальних та управлінських заходів, спрямованих на обмеження криміногенного потенціалу суспільства, зменшення розмірів фонових для злочинності явищ та усунення наслідків вчинення кримінальних правопорушень [5, с. 57].

В контексті дослідження загальносоціального запобігання кримінальним правопорушенням, пов'язаним із діями, що кваліфікуються за ст. 194-1 КК України, ми можемо прийти до необхідності в дослідженні широких верств населення, економічного, політичного, ідеологічного та іншого роду чинників, що впливають на широкий загал.

Також необхідно визначити положення тих суб'єктів та нормативно-правових актів, що впливають на інтеграцію цих процесів та активну реалізацію політик, направлених на профілактику та запобігання, саме в рамках загальносоціальних заходів запобігання.

Так, на даний момент, правову основу заходів запобігання кримінальним правопорушенням, пов'язаних з пошкодженням об'єктів електроенергетики, складають: Закони України «Про національну безпеку України», «Про критичну інфраструктуру», «Про охоронну діяльність», «Про Національну поліцію», «Про місцеве самоврядування в Україні»; постанова Кабінету Міністрів України (далі – ПКМУ) «Про затвердження вимог щодо управління ризиками безпеки на об'єктах критичної інфраструктури I категорії критичності»; укази Президента України «Про Стратегію національної безпеки України», «Про Стратегію розвитку оборонно-

промислового комплексу України», «Про Стратегію забезпечення державної безпеки».

На нашу думку, варто відзначити, що загальносоціальні заходи запобігання кримінальним правопорушенням формують базис для мінімізації виникнення кримінальних правопорушень як реакції на погіршення загальносоціальних умов, проте такі заходи формуються вже безпосередньо, виходячи зі статистики, наданої правоохоронними органами, на основі визначення й виокремлення ризиків, що провокують протиправну діяльність в соціумі, на основі вже виконаних спеціально-кримінологічних та кримінально-юстиційних заходів. Тобто є їх невід'ємною частиною, продовженням.

Також, в контексті кримінальних правопорушень проти об'єктів електроенергетики потрібно виокремити діяльність суб'єктів господарювання таких об'єктів на основі права власності або інших положень законодавства та нормативно правових актів, таких як ліцензійна господарська діяльність згідно з вимогами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

На основі цього постає питання суб'єктів та об'єктів реалізації внутрішньої політики держави в рамках загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням.

При виокремленні питання суб'єктів, що реалізують загальносоціальні заходи запобігання кримінальним правопорушенням, держава як основний суб'єкт в рамках реалізації загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням У 2020 році прий-

няла «Стратегію національної безпеки України» з останніми змінами від 06.01.2025 р. [6; 7].

В контексті загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням держава свої дії визначає як запровадження національної системи стійкості для забезпечення високого рівня готовності суспільства і держави до реагування на широкий спектр загроз. Що викладено в п. 47 розділу «Основних напрямів зовнішньополітичної та внутрішньополітичної діяльності держави для забезпечення її національних інтересів і безпеки» [6; 7].

Суб'єкти запобігання кримінальним правопорушенням, за винятком держави та її інститутів, що належать до суб'єктів загальносоціальної профілактики, – громадські об'єднання, партії, профспілки, церква, суб'єкти господарювання, сім'я та ін.

До факторів, на які спрямовується вплив загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням, тобто до об'єктів запобігання злочинності, належать різнопорядкові процеси та явища, що визначають загальний стан суспільства. Йдеться насамперед про економічні, політичні, психологічні та інші зовнішні чинники, які зумовлюють рівень і динаміку злочинності через вплив на морально-психологічний стан соціуму. Крім того, до об'єктів запобіжної діяльності можна віднести й поведінку окремих осіб, яка має відповідати нормам права та принципам соціальної взаємодії. При цьому характер такої діяльності може бути різноманітним – професійним, адміністративним, технологічним тощо.

Одне з важливих питань на цей момент, це те що в державі відсутня

єдина національна стратегія або закон про запобігання кримінальним правопорушенням, що є однією з головних причин, яка зумовлює негативні тенденції в існуванні, поширенні та відтворенні окремих видів кримінальних правопорушень на міжнародному, загальнодержавному та регіональному рівнях. Це підтверджується тим, що ПКМУ від 20 грудня 2006 р. № 1767 «Про затвердження Комплексної програми профілактики кримінальних правопорушень на 2007-2009 роки» досі чинна, а зазначена постанова має на меті затвердження Комплексної програми профілактики кримінальних правопорушень. Більше того, спираючись на дослідження М. Г. Колодяжного, в багатьох, якщо не у всіх, розвинутих державах присутня стратегія та визначена політика загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням або їх профілактика. Натомість, в Україні держава регламентує такого роду речі лише в межах інших стратегічних документів [8].

Проте потрібно відзначити, що існує низка регіональних та відомчих планів, заходів та дій, спрямованих на протидію злочинності та модернізацію і адаптацію такого роду заходів. Прикладом цього можуть бути установче засідання міжвідомчої робочої групи МВС з розроблення та затвердження «Стратегії боротьби з організованою злочинністю на період 2026-2030 років» [9], «Комплексна регіональна Програма забезпечення публічної безпеки і порядку та протидії злочинності на території Харківської області на 2020-2025 роки» [10].

Тож, з огляду на вищевикладене, в Україні присутня певного роду

децентралізація з реалізації методик запобігання та профілактики, що, за своєю концепцією, є вірним рішенням. Адже кожна з областей, неоднорідна за своєю структурою: як інфраструктури, так й суб'єктів господарювання, так і складу населення за походженням, віросповіданням та фінансовим становищем.

Проте ми вимушені виокремити те положення, що все одно, повинен бути єдиний регламент загальних та основоположних дій, який виокремлює ті фактори та точки впливу, на які потрібно зосередити увагу в рамках профілактики кримінальних правопорушень та злочинності.

На нашу думку, з боку держави та законодавця для оптимізації роботи в напрямку загальносоціального запобігання кримінальним правопорушенням потрібно оновити законодавство, та звести дії визначені положеннями широкого спектру стратегій та законодавчих актів, в єдину структуру, яка б визначала межі та напрямки дії. Таким чином ми підходимо до проблеми правового аспекту загальносоціальних заходів запобігання кримінальних правопорушень.

Так, пріоритетами державної політики в цій галузі мають стати: дотримання та забезпечення прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина, дотримання принципів законності, гласності, науковості, демократизму. Якщо державними інституціями не дотримуються і не забезпечуються права, свободи та законні інтереси людини та громадянина, то у свідомості громадян утверджується думка проте, що можна порушувати права та свободи інших для задоволення своїх потреб. Відповідно, у населення прогресує певного роду правовий нігілізм.

З цього приводу коректним відзначити, що у відповідності з теорією, вперше сформульованою Джеймсом Вілсоном та Джорджем Келінгом, відомою як «Теорія розбитих вікон», згідно з якою нами запропоновано адаптацію поділу населення на три умовні групи за ступенем схильності до вчинення кримінального правопорушень. Населення умовно можливо поділити на три нерівнозначні групи, які мають різний ступінь схильності до вчинення кримінальних правопорушень: умовні 20 % – особи, схильні до вчинення кримінальних правопорушень за своєю сутністю; умовні 60 % – громадяни, які вагаються або намагаються уникати вчинення кримінальних правопорушень; умовні 20 % – особи, які не вчиняють кримінальних правопорушень за своєю сутністю.

Отже, можна дійти висновку, що коли держава та її інститути справно функціонують за умов відносно стабільної економічної ситуації, «ціна» вчинення кримінального правопорушення, а саме ризики та витрати, перевищує його потенційну вигоду. Таким чином, злочинність враховує цей фактор, і попит на вчинення таких кримінальних правопорушень падає. У відповідь на це вивільняються ресурси правоохоронних органів для ефективнішого виконання своїх зобов'язань.

Однак якщо в суспільстві відчувається дисбаланс, а держава не може забезпечити правопорядок, ці 60 % громадян схильються до світогляду тих 20 %, що схильні до кримінальних правопорушень. Через це підвищується загальна криміногенність, а «ціна» вчинення кримінального правопорушення знижується. Адже злочинність, особливо майнова, не вини-

кає випадково – їй потрібна інфраструктура, зокрема канали збуту. Відповідно, у такій ситуації реалізувати майно, здобуте протиправним шляхом, стає значно простіше.

Втім, слід розуміти, що у другому випадку держава не зможе стабілізувати ситуацію, вдаючись до надмірної криміналізації, що лише призведе до розсіювання зусиль правоохоронних органів та зростання корумпованості.

Цю ситуацію можна порівняти зі стисанням води в долоні: чим сильніше стискаєш, тим більше води витікає крізь пальці. Більше того, надмірна криміналізація лише підвищить напругу в суспільстві та спровокує опір.

Таким чином, роботу слід починати з поступового виведення з тіні осіб, задіяних у нелегальному збуті або закупівлі краденого. Слід застосовувати не стільки криміналізацію, скільки адміністративні методи, спрямовані на інтеграцію суб'єктів у легальний економічний обіг. За відсутності ринку збуту або завищеної ціни кримінального правопорушення, така злочинність або зникає, або трансформується.

Наступним аспектом загально-соціального запобігання кримінальним правопорушенням потрібно проводити соціальні реформи. Серед основних заходів соціального характеру, потрібно виокремити такі заходи, що спрямовані на створення сприятливих умов для всіх членів суспільства і зменшення впливу негативних явищ шляхом суспільної орієнтованості нормативних актів і законодавства, зменшення розшарування українського суспільства, підвищення рівня життя нижчих верств населення, поліп-

шення діяльності основних соціальних інститутів тощо.

Заходи щодо поліпшення суспільного та психічного стану певних категорій громадян, зокрема надання допомоги в лікуванні, працевлаштуванні, проживанні; психологічна допомога внутрішньо переміщеним особам, безхатченкам та іншим.

Як приклад реалізації такої політики зі сторони приватних ініціатив, необхідно на нашу думку, виокремити соціальну діяльність компаній «ДТЕК» та «МЕТІНВЕСТ», котрі лише з офіційних новин та сторінок звітності, виділяють значні кошти та ресурс по інтеграції колишніх військовослужбовців, ветеранів, адаптує інфраструктуру та допомагає у відновленні.

З акцентом уваги на те, що у кожного такого ветерану є діти, батьки та інші родичі різного роду спорідненості, такі дії впливають не лише на інтеграцію та адаптацію однієї особи в систему. Такі дії тягнуть за собою збереження сім'ї та коректне виховання дітей. Відповідно в такому разі відбувається опосередкована культурно-виховна робота з населенням, що концептуально відповідає основним положенням загально-соціального запобігання кримінальним правопорушенням.

Щодо заходів профілактики кримінальних правопорушень безпосередньо на підприємствах, їх реалізація можлива не лише освітнім або матеріальним шляхом, а й через впровадження внутрішніх політик забезпечення безпеки. Проте вищеописані ініціативи стикаються з проблемами більш загального масштабу.

Принципи ринкової економіки, зазнавши деяких змін, призвели до

того, що наразі в Україні дедалі більшого розповсюдження набуває індивідуалізм громадян. Процес лібералізації призвів до того, що популярною стала байдужість до проблем суспільства, діяльності органів влади, державних інститутів. У системі установок міського населення домінують установки індивідуалізму (47%), конформізму (28%), відвертої асоціальності (28%) і думки про те, що «всі крадуть, то й мені можна» поділяють 37% населення. У поєднанні з недовірою до державної влади, ідеологічний вакуум заповнюється небажаним для суспільства змістом [11, с. 160]. Така ситуація зумовлюється також тим, що в момент здобуття незалежності, держава прийняла для себе концепцію відсутності ідеологічного підґрунтя, що зафіксовано положеннями ст. 15 Конституції України.

Для мінімізації факторів описаних вище пропонується формування колективізму, проте на нашу думку, такий підхід малоефективний. Однак ми можемо виокремити певного роду заходи держави з приводу єднання та колективізації суспільства в рамках історичного, патріотичного та культурного підґрунтя, прикладом таких заходів являють собою регіональні програми культурно-виховного характеру такі як Програма розвитку Українського козацтва в Дніпропетровській області на 2008–2025 роки [12].

Висновки. Загальносоціальні заходи запобігання варто поділити на п'ять основних груп, цілі яких пов'язані з усуненням чинників, що перешкоджають розвитку та розбудові держави та суспільства.

Головним напрямком категорії політичних заходів є забезпечення

стабільності державного управління у сфері економічної діяльності. Як нам вбачається, ефективність економічних заходів запобігання кримінальним правопорушенням проти власності зросте лише в тому разі, якщо органами державної влади будуть реалізовані положення щодо забезпечення громадян робочими місцями, створення ефективної системи підготовки кадрів, надання сприяння у працевлаштуванні випускників закладів освіти та осіб, звільнених з місць позбавлення волі, а також гарантування гідної оплати праці і недопущення перевищення показників рівня бідності понад максимально допустимі в суспільстві.

Нами вбачається також, що причинами злочинності у сфері власності є недоліки політичних впливів на ті чи інші сфери соціального життя, які породжують кримінальні тенденції.

У механізмі запобігання майновій злочинності важливе значення має рівень духовного розвитку та культури населення. Відповідно, держава та недержавні інститути зобов'язані здійснювати культурно-виховні заходи у напрямі формування ядра суспільної свідомості з урахуванням розуміння відмінностей культур і традицій тих національних груп, які входять до складу держави.

У висновку ми можемо констатувати, що в загальному вимірі держава дотримується основних положень загальносоціальних заходів запобігання кримінальним правопорушенням, проте в рамках децентралізованої системи, що на нашу думку цілком коректно. Однак залишається відкритим питання реалізації зазначених політик та концепцій.

Список використаних джерел

1. Лук'яненко С. В., Назаров О. М. Профілактичні заходи в системі запобігання кримінальним правопорушенням. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2025. № 2 (35). Частина 1. С. 367–375. DOI: <https://doi.org/10.32631/vsa.2025.2.30>
2. Головкін Б. М. Теперішнє і майбутнє кримінології. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 149. С. 168–184. DOI: <http://doi.org/10.21564/2414-990x.149.200724>.
3. Бандурка О. М., Литвинов О. М. Протидія злочинності та профілактика злочинів : монографія. Харків, 2011. 308 с.
4. Грібов М. Л., Черняк А. М. Протидія злочинності оперативними підрозділами правоохоронних органів: поняття та зміст. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 4 (109). С. 37–51.
5. Кримінологія: Методичні матеріали та завдання до практичних занять / Б. М. Головкін, О. В. Новіков, О. В. Таволжанський, К. Д. Кулик. Харків, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2021. 74 с.
6. Стратегія національної безпеки України : Указ Президента України від 14.09.2020 р. № 392/2020. URL: <http://president.gov.ua/documents/3922020-35037> (дата звернення 13.11.2025).
7. Про внесення змін до Стратегії національної безпеки України: Указ Президента України від 06.01.2025 р. № 16/2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/2025#Text> (дата звернення 13.11.2025).
8. Колодяжний М. Г. Стратегія зменшення можливостей учинення злочинів: зарубіжні реалії, перспективи запровадження в Україні : монографія. Харків : Право, 2018. 228 с.
9. МВС провело установче засідання міжвідомчої робочої групи з розроблення та затвердження Стратегії боротьби з організованою злочинністю на період 2026–2030 років : *веб-сайт* МВС. URL: <https://kg.npu.gov.ua/news/mvs-provelo-ustanovche-zasidannia-mizhvidomchoi-robochoi-hrupy-z-rozroblennia-ta-zatverdzhennia-strategii-borotby-z-orhanizovanoiu-zlochynnistiu-na-period-2026-2030-rokiv> (дата звернення 13.11.2025).
10. Комплексна регіональна Програма забезпечення публічної безпеки і порядку та протидії злочинності на території Харківської області на 2020–2025 роки : Харківська обласна рада. URL: <https://oblrada-kharkiv.gov.ua/program/kompleksna-regionalna-programa-zabezpechennya-publichnoyi-bezpeky-i-poryadku-ta-protydiyi-zlochynnosti-na-terytoriyi-harkivskoyi-oblasti-na-2020-2023-roky/> (дата звернення 13.11.2025).
11. Чекан Н. В. Запобігання насильницьким злочинам, що вчиняються маргінальними групами в Україні : дис. ... д-ра філос. наук : 081 «Право». Київ, 2024. 318 с.
12. Про Програму розвитку Українського козацтва в Дніпропетровській області на 2008–2023 роки: Дніпропетровська обласна рада URL: <https://oblrada.dp.gov.ua/rishennia.pdf> (дата звернення 13.11.2025).

Rasputnii Dmytro, PhD student of National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute»

ORCID: 0000-0002-9911-6374

Some Issues and Features of General Social Measures for the Prevention of Criminal Offenses Related to the Intentional Damage of Electric Power Facilities

This scientific article is dedicated to the study of the prevention of criminal offenses related to the damage of electricity facilities, which has become particularly relevant in the current conditions of armed conflict and social transformations. Article 194-1 of the Criminal Code of Ukraine establishes criminal liability for the intentional damage of electricity facilities, emphasizing their special legal status and importance for ensuring the country's energy stability and security.

Criminal offenses classified under Article 194-1 of the Criminal Code of Ukraine consequently lead to social destabilization by creating threats to the life and health of the population, increasing social tension, and undermining citizens' trust in state authorities. The threat to national security lies in the weakening of defense capabilities, economic stability, and the country's energy independence.

The article highlights general social measures for the prevention of criminal offenses, the subjects implementing the policy, legal foundations, measures, and challenges in the implementation of general social measures to prevent criminal offenses within the framework of both state and regional programs ensuring the prevention of criminal offenses.

Based on the scientific works of leading researchers, the article proposes and substantiates the concept of "prevention" in the corresponding context of its application, and also highlights one of the most relevant directions of interaction and influence of preventive subjects within the framework of general social measures for preventing criminal offenses.

The presented terms, characteristics, and determinants are of significant importance in the context of improving the effectiveness of preventive measures against criminal offenses related to property crimes, i.e., utilitarian offenses, in particular those classified under Article 194-1 of the Criminal Code of Ukraine as intentional damage to electricity facilities.

The outlined provisions have a generalized and theoretical nature. In practical terms, their application requires consideration of temporal and territorial factors, social moods, and the specific characteristics of the population in a given region.

Keywords: *criminology, electricity facilities, subject, critical infrastructure, counteraction, prevention, prophylaxis, general social measures.*